

adaptivgreece

αλλάζουμε κλίμα

LIFE-IP AdaptInGR – LIFE17 IPC/GR/000006
Τριήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο για την προσαρμογή
της Περιφέρειας Πελοποννήσου στην κλιματική αλλαγή¹
26-28 Ιουνίου 2024

Αίθουσα Συσκέψεων Διοικητήριου Λακωνίας, 2^ο χλμ Σπάρτης-Γυθείου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Ημέρα 1η –26 Ιουνίου

ΕΝΟΤΗΤΑ Ι: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ (ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ), ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Η ενότητα απευθύνεται σε όλους, και ιδιαίτερα σε όσους εμπλέκονται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων (αιρετοί και ανώτερα στελέχη υπηρεσιών) στην Περιφέρεια καθώς και σε υπηρεσίες τοπικής & περιφερειακής αυτοδιοίκησης.

09.30-09.40 Καλωσόρισμα

A. Αδαμόπουλος, Αντιπεριφερειάρχης Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Κυκλικής Οικονομίας Περιφέρειας Πελοποννήσου

09.40-10.00 Χαιρετισμοί

Θ. Βερούτης, Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας
M. Βακαλόπουλος, Δήμαρχος Σπάρτης

10.00-10.30 Εισαγωγή

Σ. Ντεμίρη, Χημικός Μηχανικός PhD, Διαχειρίστρια έργου LIFE-IP AdaptInGR για το Πράσινο Ταμείο

10.30-11.00 Πολιτικές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή – Η συμβολή του έργου LIFE-IP AdaptInGR

I. Τσαλακανίδου, Μηχανικός Περιβάλλοντος, Συντονίστρια έργου LIFE-IP AdaptInGR, Τμήμα Κλιματικής Αλλαγής, Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας & K. Ζουμπουλάκη, Πολιτικός Μηχανικός, Διαχειρίστρια έργου LIFE-IP AdaptInGR, Εξωτερική Συνεργάτης, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

11.00-11.45 Βασικά σημεία του Περιφερειακού Σχεδίου της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Δρ. Αθηνά Πρόγιου, Διευθύντρια ΑΞΩΝ Περιβαλλοντική Ε.Π.Ε., Επιστημονικός Συνεργάτης, Κέντρον Φυσικής της Ατμοσφαιρας και Κλιματολογίας, Ακαδημία Αθηνών

11.45 – 12.15 Πιλοτική αξιολόγηση και κατευθυντήριες γραμμές προσαρμογής για την πολιτιστική κληρονομιά και τα τοπία: Μελέτες Περίπτωσης στην Πελοπόννησο. Πιλοτικές μελέτες LIFE-IP AdaptInGR και κατευθύνσεις για ενέργειες πολιτικής

E. Μαίστρου, Ομότιμη Καθηγήτρια Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, Πρόεδρος Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
B. Πουγκακιώτη, Πολιτικός Μηχανικός MSc, Επιστημονική συνεργάτιδα Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού για το LIFE-IP AdaptInGR

¹ Για την συμμετοχή στο συνέδριο απαιτείται ηλεκτρονική προεγγραφή στη [φόρμα εγγραφής](#).

adaptivgreece

αλλάζουμε κλίμα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

12.15-13.00

Διάλειμμα

13.00-14.30

Συζήτηση σχετικά με τη διακυβέρνηση του ΠεΣΠΚΑ και την ενσωμάτωση της διάστασης της κλιματικής αλλαγής στις τομεακές πολιτικές της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Συντονισμός:

Ι. Τσαλακανίδου, Μηχανικός Περιβάλλοντος, Συντονίστρια έργου LIFE-IP AdaptInGR, Τμήμα Κλιματικής Αλλαγής, Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Α. Αδαμόπουλος, Αντιπεριφερειάρχης Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Κυκλικής Οικονομίας Περιφέρειας Πελοποννήσου

Με την συμμετοχή:

Σ. Ζαχαριάς, Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής

Α. Κόρκα- Κώνστα, Αντιπεριφερειάρχης Πολιτισμού

Α. Μιχελόγγonas, Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού

Σ. Τζινιέρης, Αντιπεριφερειάρχης Χωρικού Σχεδιασμού και Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας

Α. Τσουκαλάς, Αντιπεριφερειάρχης Υποδομών και Δικτύων

Λ. Τζούμης, Περιφερειακός Συντονιστής Πολιτικής Προστασίας

14.30-15.00

Ιεράρχηση μέτρων σε τομείς υψηλής τρωτότητας: Μεθοδολογία και παρουσίαση άσκησης

Ι. Σέμπος, Χημικός Μηχανικός PhD, Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

15.00

Κλείσιμο εργασιών της 1^{ης} ημέρας

Ημέρα 2^η – 27 Ιουνίου

ΕΝΟΤΗΤΑ II: ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

Η ενότητα απευθύνεται κυρίως σε τεχνικές κι άλλες υπηρεσίες των Δήμων και της Περιφέρειας, καθώς και σε μηχανικούς και μελετητές έργων υποδομών.

09.00-09.30

Εισαγωγή

09.30-12.00

Ασκήσεις για τον έλεγχο της κλιματικής ανθεκτικότητας σε τεχνικά έργα

- **Ανάλυση τρωτότητας – Εφαρμογή σε τεχνικά έργα**
Ι. Σέμπος, Χημικός Μηχανικός PhD, Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
- **Εφαρμογή σε ασκήσεις για τεχνικά έργα (με χρήση εργαλείων κλιματικών προβλέψεων)**
Η ενότητα θα διεξαχθεί σε ομάδες με την υποστήριξη εκπροσώπων του έργου LIFE-IP AdaptInGR από Ακαδημία Αθηνών (Ι. Καψωμενάκης), Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών (Ι. Λεμέσιος), Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Ι. Σέμπος), Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Α. Κακλίδης), Πράσινο Ταμείο (Σ. Ντεμίρη, Σ. Αποστολάκη, Α. Λάμπρου), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Ι. Τσαλακανίδου, Κ. Ζουμπουλάκη), και της Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών Περιφέρειας Πελοποννήσου (Β. Σίδηρη)

12.00-12.30

Παρουσίαση αποτελεσμάτων άσκησης από συντονιστές ομάδων

12.30-13.30

Διάλειμμα

adaptivgreece

αλλάζουμε κλίμα

ΕΝΟΤΗΤΑ III: ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ

Η ενότητα απευθύνεται σε στελέχη τεχνικών και άλλων υπηρεσιών των Δήμων και της Περιφέρειας, ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς και λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη (πχ. εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών)

- 13.30-13.50** **ΕΣΠΑ – Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2027: Ευκαιρίες χρηματοδότησης έργων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή**
- A. Ψαράκης, Προϊστάμενος Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Πελοποννήσου
- 13.50-14.30** **Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην διάβρωση των ακτών και επιλογές προσαρμογής**
- B. Τσουκαλά, Καθηγήτρια, Διευθύντρια Εργαστηρίου Λιμενικών Έργων, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ
- 14.30-15.00** **Συνέργειες για την αποκατάσταση προστατευόμενων υδροτοπικών οικοσυστημάτων υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής. Το παράδειγμα της λιμνοθάλασσας της Γιάλοβας στη Μεσσηνία**
- Γ. Μανέας, PhD, Τμήμα Φυσικής Γεωγραφίας, Πανεπιστήμιο Στοκχόλμης, Αν. Διευθυντής στο Περιβαλλοντικό Παρατηρητήριο του Ναβαρίνο
- 15.00** **Κλείσιμο εργασιών της 2^{ης} ημέρας**

Ημέρα 3^η – 28 Ιουνίου

ΕΝΟΤΗΤΑ IV: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ενότητα απευθύνεται σε επαγγελματίες του πρωτογενή τομέα (γεωργοί, γεωπόνοι, κτηνοτρόφοι, κτηνίατροι, αλιείς και υδατοκαλλιεργητές) που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια, υπηρεσίες και φορείς στην Περιφέρεια των οποίων οι αρμοδιότητες σχετίζονται άμεσα με την γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία, τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών και δασών πχ ΔΑΟΚ, Διεύθυνση δασών, δασαρχεία, εκπρόσωποι ΟΦΥΠΕΚΑ και ΓΕΩΤΕΕ, κλπ., σε ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς, και φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών.

- 09.00-09.30** **Εισαγωγή**
- 09.30-10.00** **Κλιματικές προβλέψεις και κλιματικοί δείκτες για την Περιφέρεια Πελοποννήσου**
- I. Καψωμενάκης, Ερευνητής, Κέντρον Ερεύνης της Φυσικής της Ατμόσφαιρας και Κλιματολογίας, Ακαδημία Αθηνών
I. Λεμέσιος, Εξωτερικός συνεργάτης Ινστιτούτου Ερευνών Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών
- 10.00-12.15** **Συζητήσεις σε θεματικές ομάδες για τον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία) και το φυσικό περιβάλλον (βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα, δάση)**
- Κατανομή σε θεματικές ομάδες και συζήτηση υπό τον συντονισμό του Πράσινου Ταμείου (Σ. Ντεμίρη, Σ. Αποστολάκη) και Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (I. Τσαλακανίδου)

12.15-13.00 **Διάλειμμα**

13.00-14.45 **Παρουσίαση αποτελεσμάτων συζητήσεων και συζήτηση σε μορφή panel**

Με τη συμμετοχή:

adaptivgreece

αλλάζουμε κλίμα

Δ. Βολουδάκης, Διδάκτωρ Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής Κατάρτισης Οργανισμού Νέα Γεωργία Νέα Γενιά, Ερευνητής-μελετητής σε θέματα κλιματικής αλλαγής και γεωργίας, Εξωτερικός συνεργάτης Ακαδημίας Αθηνών
 Α. Παρασκευόπουλος, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τριφυλίας, Περιφέρεια Πελοποννήσου
 Σ. Αραχωβίτης, Γεωπόνος, Εκπρόσωπος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας Παράρτημα Πελοποννήσου & Δυτικής Ελλάδος, τέως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
 Σ. Χατζηπαντελή, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
 Κ. Αραβαντινός, Περιβαλλοντολόγος, MSc Περιβαλλοντικές Επιστήμες, Εξωτερικός Συνεργάτης Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής
 Ν. Φύλλας, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Βιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
 Η. Κοντάκος, Διευθυντής Δασών Λακωνίας, Επιθεώρησης Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Συντονισμός συζήτησης: Σ. Αποστολάκη, Περιβαλλοντολόγος PhD, Εξωτερικός Συνεργάτης στο έργο LIFE-IP AdaptInGR, Πράσινο Ταμείο & Σ. Ντεμίρη, Χημικός Μηχανικός PhD, Διαχειρίστρια έργου LIFE-IP AdaptInGR για το Πράσινο Ταμείο

14.45-15.00 Κλείσιμο σεμιναρίου: Συμπεράσματα και προτάσεις βελτίωσης

Σ. Ντεμίρη, Χημικός Μηχανικός PhD, Διαχειρίστρια έργου LIFE-IP AdaptInGR για το Πράσινο Ταμείο & Σ. Αποστολάκη, Περιβαλλοντολόγος PhD, Εξωτερικός Συνεργάτης στο έργο LIFE-IP AdaptInGR, Πράσινο Ταμείο

15.00 Κλείσιμο εργασιών της 3^{ης} ημέρας – Λήξη σεμιναρίου

Το Τριήμερο Επιμορφωτικό Σεμινάριο για την Προσαρμογή της Περιφέρειας Πελοποννήσου στην Κλιματική Αλλαγή διοργανώνεται από το Πράσινο Ταμείο και την Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Το σεμινάριο πραγματοποιείται στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP AdaptInGR – Boosting the implementation of adaptation policy across Greece (LIFE17 IPC/GR/000006).

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο.